

บทที่ 4

บทสรุป

“รักษาจิต รักษาตน ศาสตร์แห่งการดูแลรักษาสุขภาพและจิตใจแบบทิเบต” (Heal Your Spirit, Heal Yourself, The Spiritual Medicine of Tibet) เขียนโดยนายแพทย์เปมา ดอร์จี (Dr. Pema Dorjee) เจเน็ต โจนส์ (Janet Jones) และเทอเรนซ์ มัวร์ (Terence Moore) เป็นการเขียนเชิงอรรถสารมุ่งให้ข้อมูลแก่ผู้อ่าน พร้อมยกตัวอย่างจริง และคำแนะนำในการฝึกฝนปฏิบัติ เพื่อการมีสุขภาพที่ดี เนื้อหาของต้นฉบับนี้มีสองส่วน ส่วนแรกมาจากการเล่าประสบการณ์ตรงจากการที่ได้มีโอกาสสัมผัสกับการแพทย์แผนทิเบต และส่วนที่สองเป็นการบรรยายหลักการแพทย์แผนทิเบต ลักษณะภาษาเป็นภาษามาตรฐานระดับภาษาทางการ มุ่งให้ความหมายอย่างตรงไปตรงมา มีการใช้คำที่มีความหมายแฝงเชิงเปรียบเทียบเพื่อให้ข้อคิดสะกิดใจผู้อ่าน ผู้แปลเลือกแปลบทสุดท้ายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการดำรงสุขภาพที่ดี และบทสรุปซึ่งถือเป็นหัวใจของหนังสือเล่มนี้ และเลือกวิธีการแปลแบบเอาความเน้นความถูกต้องและครบถ้วนของความหมายเป็นหลัก พยายามใช้ภาษาและโครงสร้างประโยคที่เรียบง่าย ชัดเจน และกระชับ และคำนึงถึงความสละสลวยและความเป็นธรรมชาติของภาษาไทยด้วย เพื่อให้ผู้อ่านทั่วไปที่ไม่มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนทิเบตสามารถเข้าใจได้โดยง่าย

ผู้แปลได้นำแนวคิดและทฤษฎีการแปลที่ได้ศึกษามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการแปลตามตามกระบวนการแปล เริ่มตั้งแต่การศึกษาและวิเคราะห์ต้นฉบับ การรับทอดความหมาย การถ่ายทอดความหมาย และการทดสอบบทแปล ทำให้ผู้แปลได้เรียนรู้ปัญหาและวิธีการต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาทางการแปล ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือปัญหาในระดับการทำความเข้าใจต้นฉบับ และปัญหาในระดับการถ่ายทอด

ในการทำความเข้าใจต้นฉบับผู้แปลพบปัญหาในด้านเนื้อหาทางการแพทย์แผนทิเบตซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวและมีความแตกต่างจากการแพทย์แผนปัจจุบันมาก จึงต้องทำความเข้าใจในแนวคิดพื้นฐานของการแพทย์แผนทิเบตก่อนเป็นลำดับแรก โดยการศึกษาจากหนังสือการแพทย์แผนทิเบตที่แปลเป็นภาษาไทยควบคู่ไปด้วย นอกจากนี้ผู้แปลยังพบปัญหาทางด้านภาษาต้นฉบับ เช่น คำศัพท์เฉพาะและการออกเสียงตามภาษาทิเบตโดยเฉพาะบทสวดแบบทิเบต จึงต้องสอบถามผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางภาษาทิเบต ในด้านการตีความหมายของคำและโครงสร้างประโยคที่ซับซ้อน พบว่ามีการใช้ที่มีความหมายอ้างอิงได้หลายความหมาย ในบางครั้งการเปิดพจนานุกรมเพียงอย่างเดียวไม่อาจทำให้ได้ความหมายที่ตรงกับต้นฉบับ จึงต้องใช้สิ่งที่

แวดล้อมคำเป็นเครื่องกำหนดความหมาย ได้แก่ การใช้ไวยากรณ์เป็นเครื่องกำหนดความหมาย เนื่องจากที่ทำหน้าที่ต่างกันในประโยคจะอ้างอิงความหมายที่ต่างกัน รวมถึงการใช้โครงสร้างของคำเป็นเครื่องกำหนดความหมายในกรณีที่เป็นคำประสม เช่น three waste หมายถึงสิ่งขั้วถ่ายทั้งสาม เป็นต้น ในด้านคำที่มีความหมายเปรียบเทียบเชิงอุปมาจะต้องวิเคราะห์หาส่วนประกอบของความหมายโดยตรงของคำและพยายามเลือกเอาส่วนประกอบที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด นอกจากนี้ยังมีการใช้คำที่มีความหมายแฝง จึงต้องทำความเข้าใจความหมายแฝงว่าให้ความรู้สึกต่อผู้อ่านเช่นใดจึงจะเลือกใช้คำแปลได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ผู้แปลได้นำหลักการทฤษฎีการแปลที่ได้ศึกษามาปรับใช้ โดยคำนึงถึงการวิเคราะห์ด้วบทเพื่อจับความหมายทางไวยากรณ์ การวิเคราะห์ความหมายของคำ และโครงสร้างประโยค รวมถึงลักษณะทางวัฒนธรรมความเชื่อที่แตกต่างกันด้วย ผู้แปลได้ปรับรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาให้เข้ากับวัฒนธรรมและความเชื่อของคนไทย ซึ่งมีได้กระทบต่อความหมายแต่อย่างใด

ในการถ่ายทอดเป็นภาษาฉบับแปล ผู้แปลพบปัญหาในด้านโครงสร้างทางภาษาที่แตกต่างกันระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาไทย จึงต้องมีการปรับบทแปลทั้งในระดับคำและระดับโครงสร้าง ผู้แปลเน้นความถูกต้องและครบถ้วนของความหมายเป็นหลัก และพยายามที่จะไม่ยึดติดกับโครงสร้างภาษาต้นฉบับ โดยใช้คำและโครงสร้างประโยคที่ไม่ซับซ้อน กระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย ในด้านการปรับบทแปลระดับคำผู้แปลได้ใช้วิธีการเติมคำอธิบาย เช่น การเติมลักษณะนามข้างหน้า การเติมข้อความสั้นๆ เพื่ออธิบายคำหรือสำนวนที่เป็นปัญหา การใช้วลีหรือประโยคแทนคำเพื่ออธิบายคำศัพท์ที่ไม่มีคำเทียบเคียงในภาษาฉบับแปล การใช้คำที่อ้างอิงถึงความหมายที่กว้างขึ้นแทนคำที่อ้างอิงถึงสิ่งเฉพาะเพื่อลดความสับสนของผู้อ่าน การเติมคำเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิดต่างๆระหว่างประโยค หรือวลี เพื่อให้ประโยคดูกลมกลืนสละสลวย อ่านแล้วไม่รู้สึกสะดุด การตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป ในกรณีที่คำหรือสำนวนนั้นไม่มีในภาษาฉบับแปล แต่ไม่ได้ทำให้สาระสำคัญของต้นฉบับต้องเสียไป การแปลคำสรรพนาม การแปลประโยคที่ประธานไร้ความหมาย การแปลคำปรากฏร่วม รวมถึงการแปลวลีเชิงเปรียบเทียบ ในการปรับบทแปลระดับโครงสร้างของภาษาผู้แปลได้ปรับบทแปลทั้งในระดับคำ โดยการปรับหน้าที่ของคำเพื่อเพิ่มน้ำหนักของความหมาย การแปลคำพหูพจน์ การแปลสภาพการเสร็จสมบูรณ์ของกริยา และการแปลเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ เป็นต้น การปรับบทแปลในระดับประโยคโดยการแปลสำนวนที่ไม่ใช่การเปรียบเทียบ โดยการแปลแบบตรงตัว การแปลเทียบเคียง การแปลขยายความ และการแปลแบบตีความ การปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลี และระเบียบวิธีการเสนอความคิดใดควรมาก่อนมาหลัง การเปลี่ยนประโยคเป็นวลีและวลีเป็นประโยค การปรับการใช้ปฏิเสธ การปรับการ

ใช้กรรตุวาทและกรรมวาทของกริยาในประโยค การเพิ่มและการละคำในประโยค รวมถึงการปรับบทแปลในระดับที่สูงกว่าประโยค ซึ่งเป็นการปรับบทแปลเพื่อสร้างความรู้สึกและการพัฒนาความคิดของต้นฉบับ ให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นในภาษาฉบับแปล

ในการแปลงานเขียนให้มีคุณภาพ ผู้แปลต้องใช้ความพิถีพิถันและใส่ใจในรายละเอียดอย่างยิ่งในทุกชั้นตอนของกระบวนการแปล ไม่มองข้ามสิ่งที่เห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย เพราะคำทุกคำมีความหมาย ผู้แปลต้องไม่หยุดนิ่งในการเรียนรู้และพัฒนาด้านการแปลของตนเองอย่างสม่ำเสมอ การแปลจะต้องเน้นความถูกต้องและครบถ้วนของความหมายเป็นอันดับแรก แล้วปรับบทแปลให้สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน และความสละสลวยตามมา สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือการคำนึงถึงผู้อ่านบทแปล ดังนั้นผู้แปลจะต้องตัดสินใจว่าระหว่างการคงระดับภาษาตามต้นฉบับหรือการเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมกับผู้อ่านในขณะเดียวกันก็ต้องเก็บความหมายที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการสื่อได้อย่างครบถ้วน การแปลจึงเป็นการใช้ศาสตร์อย่างมีศิลปะและในขณะเดียวกันก็เป็นศิลปะแห่งการใช้ศาสตร์โดยแท้จริง

จากการแปลเรื่อง “รักษาจิต รักษาตน ศาสตร์แห่งการดูแลรักษาสุขภาพและจิตใจแบบทิเบต” (Heal Your Spirit, Heal Yourself: The Spiritual Medicine of Tibet) ในครั้งนี้ผู้แปลได้นำความรู้ด้านการแปลที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้กับการแปลจริง นอกเหนือจากความรู้ทางการแพทย์แผนทิเบตที่ได้แล้ว ผู้แปลยังได้รับความรู้และประสบการณ์ในการแปลเพิ่มเติมอย่างมากมาจากการแปลในครั้งนี้ อันเป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การพัฒนางานแปลในโอกาสต่อไป